

Recension av *1984* av George Orwell

[Recensionen inleds med **fakta**: tekniska data om tillkomst och upphovsman följt av omkringliggande omdömen och dess allmänna status ...]

1984 (*Nineteen Eighty-Four*, 1949) är en dystopisk roman skriven av den brittiske författaren och journalisten George Orwell (1903–1950). Boken som publicerades 1949, har översatts till otaliga språk och är en av de mest inflytelserika skildringarna av ett totalitärt samhälle.

[Recensionen övergår i att ge en **bakgrund** där bland annat tidsandan framhävs för att ge en kontext till verkets tillkomst ...]

Orwell skrev *1984* i efterkrigstidens Europa, starkt influerad av de totalitära regimerna i Sovjetunionen och Nazityskland. Boken skildrar en värld där individens frihet är helt undertryckt och där makten över information och språk är verktyg för förtryck.

[När fakta och bakgrund kortfattat avhandlats är det lämpligt att närmare beskriva bokens yttre handling med ett **referat** ...]

Romanen utspelar sig i ett framtida London som är en del av supermakten Oceanien. Samhället styrs av det allsmäktiga Partiet där Storebror fungerar som en symbol för den ständiga övervakningen.

Huvudpersonen Winston Smith arbetar på Sanningsministeriet där hans jobb är att ändra historiska dokument så att de alltid överensstämmer med Partiets version av sanningen. Trots att han utåt sett är en lojal medborgare, börjar han ifrågasätta systemet och inleder en förbjuden kärleksrelation med Julia, en kvinna som delar hans avsky mot Partiet.

Deras kärleksrelation är i sig ett uppror mot systemet och risken att Winston och Julia ska förrådas och gripas är ständigt överhängande.

[Referatet av handlingen är medvetet fragmentariskt och avstår dessutom från att beröra handlingens upplösning – detta är inte obligatoriskt, men kan uppskattas av läsare som inte vill ha denna del avslöjad. I stället för att utveckla sig för mycket kring handlingen övergår recensionen till en **analys** av romanen ...]

1984 är en djupt pessimistisk skildring av totalitarism och dess mekanismer. Orwell utforskar hur individens tankar kan kontrolleras för att upprätthålla makt. Även språket kontrolleras och ett av bokens mest skrämmande inslag är nyspråk, ett språk konstruerat för att begränsa människors tankeförmåga och kritiska reflektion. Genom att eliminera ord som kan uttrycka opposition (exempelvis ersätts "frihet" med "icke-slaveri") skapas en verklighet där det blir omöjligt att ens tänka i termer av motstånd.

Boken belyser också propaganda och övervakning som maktmedel. I Oceanien manipuleras historien konstant – Partiet kan när som helst ändra sanningen och tvinga folket att acceptera den nya versionen.

Slutligen handlar romanen om individens bräcklighet. Winston försöker motstå systemet, men det är omöjligt att kämpa mot en makt som kontrollerar varje aspekt av ens liv. Hans öde visar att i en totalitär stat är uppror meningslöst – systemet krossar alltid individen.

[Som framgår ger analysen bland annat en antydning om hur romanen slutar, men alternativet hade varit en ofullständig analys, vilket är betydligt värre än ett ofullständigt referat. Då analysen delvis samspelar med den del av en recension som kan kategoriseras som **referenser** passar det bra att denna del tar vid efter analysen, alternativt införlivas i analysen ...]

1984 har jämförts med andra dystopiska romaner och kanske oftast Aldous Huxleys *Brave New World* (1932). Till skillnad från Huxleys framtidsvision, där kontroll utövas genom njutning och konsumtion, skildrar Orwell en värld där kontrollen bygger på rädsla och övervakning.

Bokens teman har också paralleller i modern tid, exempelvis i debatter om övervakningssamhället, fake news och politisk desinformation.

[Avslutningsvis följer ett avsnitt med recensentens **omdöme** och märks bland annat i att recensenten för första gången i texten intar ett helt subjektivt perspektiv ("i mitt tycke ..."). Omdömet måste inte placeras i slutet. Det kan ofta vara enklare och effektivare att infoga kommentarer som innehåller värdering av verket i några av de andra delarna ...]

1984 är inte bara ett litterärt verk med förmåga att förutspå framtida samhällsutvecklingar eller en samhällskritisk idé omgjord till fabel. Romanen är fängslande och utgör litteratur i all sin rätt och överträffar i mitt tycke den nämnda romanen *Brave New World* och likaså Ray Bradburys *Fahrenheit 451* i flera avseenden.

Detta är en recension tänkt som instruerande exempel skapad av Prefix.nu.